

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUČINJEVA ULICA 4 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaja vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 12.— Kr. za inostranstvo 15.30 Kr.
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje iz Kraljevine Italije in inozemstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

Računi pri pošto čekovnem zavodu:
Ljubljana št. 10-351

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Spopadi patrol v Egiptu

Vsi spopadi so se končali s porazom sovražnika — Znatne izgube sovražnega letalstva

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil dne 24. avgusta naslednje 819. vojno poročilo:

V Egiptu so se spopadi med izvidnicami končali v našo korist. Pri tem je bilo uničenih nekoliko mehaniziranih sredstev, ko so se poskušala približati našim črtam. Sovražno letalstvo je izgubilo v boju 7 letal: 5 so jih sestrelili italijanski, 2 pa nemški lovci; neko nadaljnje letalo je bilo uničeno od posadke v trdnjavi Tobruk.

Sovražna letala so večer izvršila polet nad Gelo. Pri tem so bile med civilnim prebivalstvom ubite 4 osebe, 3 pa ranjene. Povzročeno je bilo nekaj škode na poslopjih.

Budimpešta, 24. avg. s. Italijanske in

nemške oborožene sile, piše »Pestv Ujsag«, obvladajo vojaški položaj na egiptski fronti. Položaj Angležev je vedno bolj kritičen in utrpeli morajo pobudo osi. Hudem porazom v Libiji in Egiptu se pridružujejo porazi angleške mornarice, kateri je neprimerljiva hrabrost italijanskih mornarjev in italijansko-nemškega letalstva izrgala toliko zatrtjavo kontrolo na Sredozemskem morju. Niti angleško letalstvo si ne upa več na Sredozemsko morje, kjer italijansko in nemško letalstvo straži. Italijanski konvoji nemoteno prihajajo v Libijo, dočim noben angleški konvoj, ki more zaletno končati na dnu morja, ne more na Sredozemsko morje, ki je zopet postalo morje Rima.

Italijanska armada na vzhodni fronti

spleta nove vence slave in junaštva

Ob obrežju Dona se nadaljuje huda in strnjena bitka, v kateri sodeluje italijanska armada. Naše divizije se bore v bratstvu orožja z nemškimi divizijami na tem spornem področju, kjer je rusko poveljstvo zbralo večji del najboljših enic, da bi zajezilo napredovanje osi proti Volgi. Sovjetski poizkusi, da bi prekorčili Don, kjer se najbolj približuje največji evropski reki, se brez odmore nadaljujejo. Maršal Timošenko brez odmora nadaljuje borbo, da bi zaprl pot do Stalingrada. Izgube, ki so jih italijanski vojaki zadali nasprotniku, so ogromne. Po Donu plavajo razbitine brodov in neštevilna trupla, ki pričajo o mnogih izalovljenih poizkusih ob ognju topništva in avtomatičnega orožja naših oddelkov. Nekajkrat je sovražniku uspelo doseči nasprotno

obrežje. Ko je tja dospel, se je bitka odločila nam v prid z napadi in protinapadi, v katere so posegli tudi naši hrabri konjeniški eskadroni. Sovjetska drznost se je vsakokrat izkazovala. V teh borbah, v katerih so vse naše velike enice izpričale svojo žilavost in vnemst, se je zopet izkazala divizija »Pasubio« in zlasti 79. pehotni polk ter skupina CCNN »Val Tagliamento«, ki se je izkazala z neizčrpljivim junaškim zaletom. Hudi so sedanjí dnevi za našo armado v Rusiji, toda so tudi dnevi slave. Delujoč s priznano hrabrostjo na obširnem in kotljivem odseku, ki jim je bil zaupan, naše čete v znatni meri prispevajo k uspehu velikega strateškega manevra, ki se polno razvija na vzhodni fronti.

Churchill v dilemi

Minister dr. Göbbels o anglosovjetskem zavezništvu in njegovih posledicah za britanski imperij

Berlin, 24. avg. s. V članku, objavljenem danes v listu »Völkischer Beobachter« žigosa dr. Göbbels z novimi krepkimi argumenti anglosovjetsko zvezo. Po omembi, da je Churchill zdaj v strahotni dilemi, da se ukloni ali propade, piše nemški propagandni minister, da se je Churchill glede boljševizma od 22. junija 1941 pretvornil iz najbolj ogorčenega kritika boljševske doktrine v enega izmed njegovih najbolj krotkih pripadnikov. Pisec si potem zastavlja vprašanje, ali je zavezništvo s Sovjeti za angleški imperij koristno ali ne. Predvsem ugotavlja, da je Anglija ob izbruhu vojne doživela hude vojaške in politične poraze, ki so znatno skvarili njen ugled. Na morju je morala prepušiti večji del svojega vpliva. Ameriki, na kopnem pa je morala prepušiti svoje mesto boljševizmu in njena sedanja zveza s Sovjeti, nadaljuje minister, dokončno ograža rezervo človeških življenj, ki jih je štedila s tem, da so se drugi narodi borili zanjo. Dr. Göbbels piše nato o nedavnem potovanju ministrskega predstavnika v Moskvo in pripoveduje, da je Churchill, ko ni videl ob prihodih med navzočimi Stalina, v zadregi pozdravil z znamenjem »V«, kar znači za Angleže »zmagov«. Toda sovjetske osebnosti so namenoma govorile samo o drugi fronti. Anglija, pravi Göbbels, je pod sovjetskimi pritiskom prisiljena zdaj za vsako ceno ustvariti to drugo fronto. Churchill prav dobro ve, da pomeni to politični in vojaški samomor, toda počrtni mora grenak grizljaj, kajti pred se

boj ima množico, ki demonstira po londonskih cestah, za njim pa pritiska Kromelj s Sovjeti, na katerih sloni vse anglosovjetsko upanje. Iz te dileme se je rodilo blazno dejanje pri Dieppu. Zato je znan, piše dr. Göbbels, da bi si prizadevali zmanjšati ta poizkus ustvaritve druge fronte. Da ne gre za laž, dokazuje obojestrnost uporabljenih čet kakor tudi ugodne napovedi Angloameričanov, ko se niso vedeli za katastrofalni rezultat. Po dr. Göbbelsu je pravi razlog ponosnega napada odkril radio New York, ki je javil, da morajo operacije zavezniških ojačiti moralo sovjetskih čet. To pomeni, da je bil Churchill od Moskve prisiljen poizkusiti pustoševščino pri Dieppu proti njegovi lastni želji. Videti je tudi, pravi minister, da je po obisku v Moskvi vsa politika in angleško vojno vodstvo popolnoma priklonjeno Sovjetom in da London ni več gospodar svojih odločitev. Po tem sklepa dr. Göbbels, da je smatrati Churchilla za kremenjega ujetnika. Dejansko je postal potem, ko se je dne 22. junija 1941 spremenil v vdanega prijatelja Moskve, medtem ko je bil prej njen prvi sovražnik, po obisku pri Stalinu preprosto orodje Kremlja. Mister Churchill, zaključuje dr. Göbbels, mora izvrševati Stalinove ukaze. Ko to dela, si skuša ustvariti alibi pred angleškim narodom, toda maščevanje ga čaka. Kdor se krmi iz boljševiških jasl, ob njih umre, Dieppe je bil samo nov dokaz za to resnico.

Narodno žalovanje na Madžarskem

Ves narod žaluje za svojim najboljšim sinom — Priprave za pogreb, ki bo v četrtek

Budimpešta, 25. avg. s. Globoka žalost, ki je zadela regentovo rodbino, je žalost vsega naroda. Resnično je ganljiva udeležba naroda ob veliki bolečini, ki je zadela regenta z junaško smrtjo sina Stefana. Udeležba se kaže z manifestacijami globoke udanosti vsega naroda regentu, modremu državnemu glavarju, ki je usmeril z neomajno vero v usodo svoje domovine državo proti prepovedi.

Pogreba, ki bo v četrtek, se bo udeležil ves narod. V glavno mesto prihajajo kmečka zastopstva iz vse države in tudi iz najbolj oddaljenih krajev vse Madžarske.

Listi se vedno posvečajo ves svoj prostor spominu padlega junaka, omenjajoč njegove državljanske in vojaške kreposti. Med sočalnim brzojavkami, ki jih je regent te dni dobil, listi posebno podčrtavajo brzojavko Nj. Vis. princa Umberta. Javljajo, da bo žalni vlak s krsto Stefana Horthyja danes prispel v Budimpešto. Truplo bo prepeljali v parlament in položeno na žalni oder v veliki dvorani parlamenta. Prebivalstvo bo v sredo ves dan lahko kropilo pokojnega, v četrtek zjutraj pa bo pogreb, katerega se bodo

udeležila tudi zastopstva inozemskih držav. Parlament in senat se bosta sestala v sredo in proslavila spomin Stefana Horthyja, ki je junaško padel na vzhodni fronti.

Obletnica smrti egiptskega patriota

Carigrad, 24. avg. s. Ves Egipt se je s ponosom v tem izrednem trenutku svoje zgodovine spominja 15-letnice smrti plemenitega patriota Zaglul paše, ki je bil žilav nasprotnik Anglije in goreč voditelj egiptskega nacionalizma, zaradi katerega je bil preganjan in v pregnanstvu.

Izvoz iz protektorata

Berlin, 24. avg. s. Iz poročila ministra za gospodarstvo in delo v protektoratu dr. Berticha se doznavajo, da krajevna industrijska proizvodnja stalno narašča. V nekaterih proizvodih so bili doseženi pravi rekordi, kar kažejo tudi številke iz trgovske bilance. Leta 1941 je bilo v Nemčijo izvoženega blaga za poldrugo milijardo mark, v inozemstvo pa za nad 400 milijonov, skupno torej skoraj za dve milijardi mark blaga.

Proboj pred Stalingradom

Nemške tankovske divizije so izsilile prehod čez Don in prebile močne obrambne naprave sovražnika — Velike izgube sovjetskega letalstva
Novi uspehi na morju

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 24. avg. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja naslednje vojno poročilo:

V kavkaškem področju napredujejo napadi nemških in zavezniških čet v trajnih gorskih borbah.

Severnozapadno od Stalingrada so nemške tankovske in brze pešadijske divizije ob podpori letalstva izsilile prehod čez Don in v prodiranju dalje na vzhod prebile močno zgrajene obrambne naprave. Na ostali donski fronti so se izjalovili krajevni sovražni napadi na odporu italijanskih čet. Letalstvo je z uspehom napadalo železnice in transporte v sovražnem zaledju in promet na Volgi.

Južnozapadno od Kaluge, severovzhodno od Medina in pri Rževu so bili sovražni napadi zavrnjeni in ob sodelovanju letalstva razglašena zbirališča sovražnih čet.

Južnovzhodno od Imenskoga jezera in pred Petrogradom smo dosegli krajevne terenske pridobitve. Sovražni napadi so bili zavrnjeni.

Na severnomorski fronti so strmoglaveli napadi taborišče na Ribickem polotoku. Sovjetsko letalstvo je izgubilo večeraj v zračnih borbah 152 letal, 9 letal pa je sestrelilo protiletalsko topništvo. Osem lastnih letal pogrešamo.

Na zapadu je nemško daljnostrelno topništvo obstreljevalo vojno važne cilje v prostoru pri Dovru.

Pri dnevnih motilnih poletih so nekatera angleška letala metala eksplozivne bombe na severozapadnem nemškem ozemlju.

Lahka nemška bojna letala so povzročila večeraj obsežna razdejavanja na vojno važnih napravah ob južnovzhodni angleški obali. V pretekli noči so nemška letala bombardirala oboroževalno industrijo v Midlandu in v vzhodni Angliji z eksplozivnimi in zažigalnimi bombami. Nastale so številne eksplozije in požari.

Kakor je bilo objavljeno že s posebnim poročilom so nemške podmornice potopile v vzhodnem in zapadnem Atlantiku in na Karibskem morju 17 ladij s skupno 107.000 tonami ter dva transportna jadrnici. Od tega je bilo 11 ladij potopljenih iz močno zavarovanih konvojov. Dve nadaljnji ladiji sta bili torpedirani, vendar pa njune potopitve zaradi nastalega obrambnega ognja ni bilo mogoče opazovati.

Prodiranje se nadaljuje

Berlin, 24. avg. s. »Zwölftuhrblatt« komentira zadnje vojaške operacije na vzhodni fronti in piše, da so nemške čete po zavzetju Krimskaja se naprej prodrele v južni smeri. Napredovanje se nadaljuje zmagovito tudi v gorskem področju Kavkaza. Številni odporni otoki, ki jih je sovražnik organiziral, so bili odstranjeni z uspešnim sodelovanjem številnih letal razdiralcev. Glede operacij v osrednjem odseku doznavajo list iz vojaškega vira, da so bile izredno hude borbe dne 22. avgusta južnozapadno od Kaluge. Tu so boljševiki napadli z močnimi silami pehote in konjenice ob močni podpori tankov, letal in topništva, toda nemške pehotne divizije so jih krvavo odbile. Nekateri krajevni vdori so bili takoj odstranjeni in sovražnik je ob tem izgubil skupno 139 tankov in 66 letal. Ko pa je bežal s svojih postojank, so ga uspešno umevale skupine nemškega letalstva, ki so krepko podpirale operacije na fronti.

Letalske akcije

Berlin, 24. avg. s. Na kavkaški fronti se je nadaljevala akcija nemškega letalstva, ki je z bojnimi letali in razdiralci bombardirala zbirališča sovražnih sil in njih kretanje v zaledju, južno od Krimskaja in Majkopa. Kakor se doznavajo iz vojaškega vira, so v odseku Stalingrada močne skupine bojnih letal in strmoglavcev napadle zaledje sovražnika z bombami vseh kalibrov. Pri teh napadih je bilo uničenih mnogo tankov, topov in boljševiških traktorjev ter tudi okrog 200 avtomobilov, dodeljenih transportu čet in materijala. Druge letalske skupine so napadle razne železniške proge, ki se stekajo v Stalingradu. Na kolodvorih je nastala ogromna škoda. Po dosedaj dospelih vesteh je bilo uničenih več lokomotiv in 6 vlakov. En oklopni vlak je bil zažgan in se ni več premaknil z mesta.

Finski odsek

Helsinki, 24. avg. s. V zadnjih 24 urah so bili na fronti Karelske in Aunuske okoli kakor tudi v južnem odseku vzhodne Karelije odbiti številni polzkusi vdora, ki so jih izvedle sovjetske patrle. Sovjetska letala so se pojavila nad Finskim zalivom in Ladoškim jezerom in so bili zaradi tega alarmi v finskih obalnih mestih Kotki, Kamini in Viipuriju.

Bombe na Anglijo

Berlin, 24. avg. s. Včeraj in v pretekli noči, so nemška bojna letala napadla vojaške objekte in skladišča blaga, namenjenega vojni industriji v raznih predelih Anglije. Kakor se doznavajo iz vojaškega vira, so zažigalne in eksplozivne bombe, ki so bile odvržene na mesto Derby povzročile izredno obširne in velike požare. Napadeni sta bili tudi mesti Ipswich in Great Yarmouth. Sovražnik je napadel samo obalni pas zasedenega ozemlja na zapadu. Nemški lovci so se tako gvinili

in poglani v beg sovražna letala, ki niso hotela sprejeti bitke.

Berlin, 24. avg. s. Z vojaškega vira se doznavajo, da so nemški lahki bombniki večeraj napadli važne vojaške objekte na južni angleški obali, kakor javlja današnje vojno poročilo. Bombe so bile odvržene v zgodnjih jutranjih urah na neko pristaniško mesto. V vzhodnem pasu južne obale so povzročile razdejavanje blizu poslopij. Zelo je uspel tudi drugi napad, ki je bil izveden ob 18. uri nenadno in v nizkem poletu na oskrbovalne naprave mesta Walagen. Bombe velikega kalibra so popolnoma uničile velika večnadstropna poslopja v zapadnem delu mesta. Velik del mesta, ki je posebno važen za oskrbovanje, je bil zažgan. V pretekli noči je bilo uspešno bombardirano tudi mesto Derby. V tem mestu so razen številnih tovarn vojne industrije tudi zelo velika tovarna lokomotiv

in vagonov. Ta tovarna je bila ob pričeti vojne večji del spremenjena v industrijo za proizvodnjo orožja. Eksplozivne in zažigalne bombe so povzročile zlasti v južnem pasu mesta požare in več hudih eksplozij. Druga nemška letala so napadla za vojno važne naprave v raznih pristaniških mestih ob vzhodni angleški obali.

Vojna na morju

Berlin, 24. avg. s. Kakor se doznavajo iz vojaškega vira, so podmornice osi pri vzhodni ameriški obali potopile dve ameriški in eno angleško trgovsko ladjo. Med temi edinicami je bila tudi ladja s bladičnicami, z dragocenim tovorom marnelade in sadja, ki je bil namenjen ameriškim oboroženim silam. Drugi parnik pa je prevažal tovor kavčuka za vojno industrijo.

Bitka za Stalingrad

je stopila v odločilno fazo — Odločilni delež italijanskih čet — Zaskrbljenost v Londonu

Berlin, 24. avg. s. Dejstvo, da so pehotne divizije in brze čete prekorčile Don severozapadno od Stalingrada in zavzele sovražne črte, jasno kaže, pravilo je tukajšnjih pristojnih vojaških krogov, da se je pričela odločilna faza bitke. Pogled na zemljevid kaže važnost doseženega uspeha in razvoj, ki mu je namenjen. Obupni napori sovražnika, da bi zadržal ogromen plaz železa in ognja, ki je zajel njegov desni bok, kažejo odločilni delež italijanskega orožja, ki prispeva k ugodnemu izidu operacij. Tudi večeraj so italijanske čete zmagovito odbile posvobod sovražne napade in zadale boljševikom ogromne izgube.

Pripominjajo, da se resnosti položaja zavedajo tudi onstran Rokavskega preliva in kjer se predvsem bojuje, da bo Stalin prišel z novim ultimatom. Zanimiva je glede tega vest, ki jo je Kremenj dal moskovskemu dopisniku lista »Sunday Times«, in sicer ta, da so boljševiki v zadnjih treh mesecih izgubili nad 2000 tankov, to se pravi mnogo več kot so jih v enem letu dobavili Angliji in Američani. Ta vest je tudi v toliko pomembna, v kolikor demantira popolnoma, kar je anglosaška propaganda pred enim mesecem javila, in sicer da je Anglija sama Rusiji poslala nad 2000 tankov.

Isti dopisnik poroča, da je bila sovjetska javnost zelo razočarana zaradi izida akcije pri Dieppu. Skratka anglosaških silam se je dalo vedeti, da niso držale svoje obveze glede dobave vojnih potrebščin. Na sredo, pripominjajo ironično »Deutsche Allgemeine Zeitung«, so Angliji našli sredstvo za uspešno obvladovanje položaja, sicer ne s prenovljenim izdajo in zboljšano izdajo Dieppa, temveč z uvedbo visokih poveljstev na bližnjem vzhodu, kar bo imelo, kakor trdi »Daily Telegraph«, praktično posledico zboljšanja položaja. Ta čudež naj naredi general Wilson, ki je bil imenovan za poveljnika angleških sil v Iraku in Iranu. Londonski list, ki poudarja, da so bila ustanovljena tri avtonomna poveljstva, to je v Egiptu, Iraku in Iranu ter v Indiji, s poveljniki Alexandrom, Wilsonom in Wavellom, pojasnjuje te ukrepe z naslednjo zelo poučno opombo: Kadarkoli bi bile obe armadi Srednjega vzhoda, to je v Egiptu, Iraku in Iranu, napadene z uspehom od ost, bi imele možnost izbire med raznimi črtami za umik. Zaradi tega so bile torej potrebna popolnoma avtonomna poveljstva. Komentarij k temu, zaključuje berlinski list, so popolnoma odveč.

Brazilijska — nova žrtev ameriških vojnih hujskačev

Berlin, 24. avg. s. List »Nič-Nič« komentira napoved vojne Brazilijske osi in piše, da je za to dejanje predvsem odgovorna Amerika, katere udano orodje je Brazilijska postala. Toda Amerika s tem ne bo čutila nobenega olajšanja, temveč bo njeno breme še večje, ko se bodo nadaljnje hude nepravice pridružile tem, ki že obstojajo in zaradi katerih trije narodi Južne Amerike. Omenjajoč manevre, ki jih Amerika že dolgo časa vodi v Južni Ameriki, da bi tam utrdila svojo nadoblast, piše »Nič-Nič«, da pridružitve Brazilijske Anglosasom ne bo spremenila, niti otežila na noben način ofenzivne osi na Atlantiku.

Lausanne, 24. avg. s. List »Tribune de Lausanne« piše, da vlada v Riu de Janeiro nima pravice pritoževati se zaradi kršenja brazilske nevtiralnosti, ker je bila že dolgo zvezana z Ameriko, kateri je prepustila pomorska in letalska oporišča in s katero je podpisala gospodarske in vojaške pogodbe. Številne protisne ma-

nifestacije so bile v zadnjih mesecih na brazilskelem ozemlju. Končno je pretevela za napoved vojne nezadovolna, kajti brazilske ladje se niso držale pravil blokade in so plule zatemnjene v prepovedanem pasu.

»Journal de Geneve« poudarja, da napoved vojne Brazilijske ne bo odločilno vplivala na potek vojne, kajti v kolikor bo Amerika deležna gospodarskih virov in pomorskih ter letalskih oporišč v Braziliji, Edina važna posledica novega zadrtja Brazilijske je vedno globlji razkol, ki se kaže med Brazilijsko in Evropo.

Angleški poveljniki za Iran in Irak

Rim, 24. avg. s. Po uradnih britanskih vesteh sta bila Iran in Irak postavljena pod novo enotno vojaško poveljstvo. Poveljnik tega novega združenega področja je Henry Maylant Wilson.

Združenje javnih uslužbencev Ljubljanske pokrajine

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podlagi člena 3. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291, glede na svojo naredbu z dne 8. julija 1941-XIX št. 61 in smatrajoč za ustrezno, da se vsi uslužbenci državnih in samoupravnih oblasti, občin in vseh javnih ustanov pokrajine vključijo v eno samostojno združenje, odreja:

Člen 1. Ustanavlja se »Združenje javnih uslužbencev Ljubljanske pokrajine«.

Združenje javnih uslužbencev združuje, ločeno po njih strokah, vse aktivne in upokojene uslužbence države in samouprave, občin, javnih dobrodelnih zavodov, in vseh kakršnih koli in kjer koli v Ljubljanski pokrajini delujočih javnopravnih zavodov in ustanov.

Združenje predstavlja javne uslužbenke povsem in izključno nasproti vsakomur. Sodeluje pri reševanju vprašanj, tičejočih se delovnih pogojev njegovih članov in deluje iz njih navedenih in gmotno podpiranje.

Uslužbenec državnih oblasti in samouprave, občin in javnih naprav vobče je prepovedano biti članjen pri strokovnih sindikatih in jih zato Pokrajinska delavska zveza neha predstavljati po členu 2. naredbu z dne 8. julija 1941-XIX št. 61.

Člen 2. V smislu določb prednjega člena se naslednja združenja uslužbencev:

1. Združenje davčnih uradnikov — Ljubljana,
2. Združenje uradnikov računske stroke — Ljubljana,
3. Društvo pokrajinskih uslužbencev in upokojencev — Ljubljana,
4. Zveza mestnih uslužbencev — Ljubljana,

5. Udruženje inženjerjev in geodetov, Zagreb — sekcija v Ljubljani,

6. Udruženje inženjerjev in geodetov in geometrov, Beograd — sekcija v Ljubljani,

7. Udruženje carinskih uradnikov kraljevine Jugoslavije — pododbor Ljubljana,

8. Združenje uslužbencev finančne kontrole — sekcija Ljubljana in

9. Združenje gledaliških igralcev spojuje v Združenje javnih uslužbencev Ljubljanske pokrajine in se prenese njih imovina na to združenje, ostane pa pridržana svojemu prvotnemu namenu.

Člen 3. Zunanje Združenja javnih uslužbencev se ne morejo ne dovoliti ne ustanovljati druga združenja uslužbencev države, občin in drugih javnih ustanov.

Združenja, ki morda obstoje pa niso nastala v prednjem členu, morajo v 15 dneh od dne, ko stopi ta naredba v veljavo, sporočiti pristop Združenju javnih uslužbencev. Če tega ne store, velja da so razpuščena in se njih imovina prenese na to Združenje.

Člen 4. Združenju javnih uslužbencev Ljubljanske pokrajine načeljuje predsednik, ki ga imenuje Visoki komisar, s pooblastili, ki mu jih dajejo pravila združenja, pomagajo pa mu drugi organi, ki jih prav tako določijo pravila, v katerih jim je tudi odrejeno področje.

Predsednik se pooblašča, da pripravi pravila združenja, ki jih sklene začasni predstveni odbor, sestavljen iz predstavnikov splošnih združenj in ki se nato predloži Visokemu komisarju v odobritev, nakar se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Člen 5. Pri prvi uporabi določb te naredbi posluje predsednik in začasni predstveni odbor iz prednjega člena ob podpori strokovnjaka, ki ga imenuje Visoki komisar in ki ima pravico, da pospešuje, spreminja ali prekliče ukrepe, ki mu jih je treba zaradi tega vse predložiti v odobritev.

Izpred okrožnega sodišča

Tri razprave zaradi prestopkov po uredbi o cenah

Ljubljana, 25. avgusta. Po daljšem odmoru je včerajšnji ponedeljek sodil s Anton Sporn sedem obtožencev, ki jih je obtožnica dolžila, da so se pregrešili proti znanemu členu 7. uredbi o cenah. Obtožnica je v vseh primerih zastopal državni tožilec dr. Lučovnik.

Na zatožni klopi so najprej sedeli trije trgovci z vinom oz. gostilničarji, in sicer 43letni gostilničar na Miklošičevi cesti M. V., ki je po roku iz Sebenice, 55-letni veletrgovec z vinom I. B., ki je po roku s Hvara, ter končno sedaj v Sebenici bivaajoči 58-letni gostilničar I. S., ki je prej stanoval v Ljubljani na Canjarkarjevem nabrežju. Slednjega je zagovarjal odvetnik dr. Fetič.

Obtožnica je dolžila prvega obtoženca M. V., da je prodal kranjsko klobaso po 3,80 lire, ko ji je bila maksimalna cena 3,05 lire, liter vina opolo po 10 lir, ko mu je bila maksimalna cena 8,35 lire, in malo pivo po 1,70 lire, ko mu je bila maksimalna cena po 1,50 lire. Veletrgovca z vinom I. B. je obtožnica dolžila, da je lani samovoljno in nedopustno zvišal cene vina, ki ga je prej prodal po 10 do 11 lir, na 5,50 lire. Tretji obtoženec I. S., ki mu je prejšnji obtožbenec dobavljal vino, je bil obtožen, da je mesto po maksimalni ceni 7,60 lire, prodal vino po 10 odnosno 8 lir za liter.

Prvi obtoženec je že v preiskavi dejanje priznal. Izgovarjal se je edino, da je bila v ceno za klobaso računana tudi cena za gorčico in kruh. Drugi obtoženec je zanikal, da bi bil samovoljno dvignil ceno svojemu vinu. Pokazal je fakturo, iz katere je izhajalo, da je dobil iz Dalmacije novo pošiljko vina, ki je bilo znatno dražje. Iz te fakture je bilo razvidno, da je obtoženec, da se ne bi pregrešil zoper uredbu o cenah, prodal vino mesto po 5,70 lire za liter, kolikor je njega stal, po 5,50, torej v izgubo! Tretji obtoženec je trdil, da sploh ni imel nobene zveze z gostilno, katere prava in pravna lastnica je bila njegova pokojna žena, ki je delala s poslovođkinjo.

V dokaznem postopku so bile skoraj vse trditve obtožencev izpričane kot resnične in zato je sodnik veletrgovca I. B. in gostilničarja I. S. oprostil vsake krivde in kazni. Prvega obtoženca M. V. pa je obsodil na sedem dni zapore in 100 lir denarne kazni. Plačati mora tudi stroške postopanja in povprečno v višini 120 lir.

V drugi »izpravi« sta se zagovarjala 52-letni v Goriziji rojeni trgovski nastavljenec Lovro G. in brivski pomočnik Milan

Člen 6. Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Za predsednika Združenja pošto-telegrafsko-telefonskih uslužbencev je imenovan Ferdinand Nadrag, za pomoč predstveniku in začasnemu predsedstvenemu odboru pa fašist Jakob Colombis.

Ljubljana, dne 2. maja 1942-XX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino: Emilio Grazioli

Združenje p. t. t. uslužbencev Ljubljanske pokrajine

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podlagi člena 3. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291, smatrajoč za ustrezno, da se vsi uslužbenci pošte, telegrafske in telefonske uprave pokrajine organizirajo in vključijo v eno samostojno združenje in po zašiljanju obstoječih združenj pošto-telegrafsko-telefonskih uslužbencev odreja:

Člen 1. Ustanavlja se »Združenje pošto-telegrafsko-telefonskih uslužbencev Ljubljanske pokrajine. Združenje združuje, ločeno po ustreznih strokah, osebe, uslužbeno pri pošti, telegrafski in telefonski upravi pokrajine, tako razvrščeno kakor tudi pogodbeno in pomožno.

Združenje je edini predstavnik pošto-telegrafsko-telefonskega osebja nasproti vsakomur, sodeluje pri reševanju vprašanj, tičejočih se njegovih delovnih in napredovalnih pogojev in deluje za njegovo navedeno in gmotno podpiranje.

Člen 2. V smislu določb prednjega člena se naslednja združenja pošto-telegrafsko-telefonskih uslužbencev:

1. Združenje p. t. t. činovnika — sekcija v Ljubljani,
2. Udruženje p. t. t. zvančičnika i služiteja — sekcija v Ljubljani in

3. Društvo pogodbenih poštarijev spojuje v Združenje pošto-telegrafsko-telefonskih uslužbencev Ljubljanske pokrajine in se prenese njih imovina na to združenje, ostane pa pridržana svojemu prvotnemu namenu.

Člen 3. Združenju pošto-telegrafsko-telefonskih uslužbencev Ljubljanske pokrajine načeljuje predsednik, ki ga imenuje Visoki komisar, s pooblastili, ki mu jih dajejo pravila združenja; pomagajo pa mu drugi organi, ki jih prav tako določijo pravila, v katerih jim je tudi odrejeno področje.

Predsednik se pooblašča, da pripravi pravila združenja, ki jih sklene začasni predstveni odbor, sestavljen iz predstavnikov splošnih združenj in ki se nato predloži Visokemu komisarju v odobritev, nakar se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Člen 4. Pri prvi uporabi določb te naredbi posluje predsednik in začasni predstveni odbor iz prednjega člena ob podpori strokovnjaka, ki ga imenuje Visoki komisar in ki ima pravico, da pospešuje, spreminja ali prekliče ukrepe, ki mu jih je treba zaradi tega vse predložiti v odobritev.

Člen 5. Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Za predsednika Združenja javnih uslužbencev Ljubljanske pokrajine je imenovan dr. Josip Hubad, za pomoč predstveniku in začasnemu predsedstvenemu odboru pa fašist Salvatore Fiaccavento.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino: Emilio Grazioli

Urejevanje živilskega trga

Ljubljana, 25. avgusta

V razvoju našega osrednjega živilskega trga na Vodnikovem in Pogačarjevem trgu bo letošnje leto pomembno. Kakor kaže napredovanje del v ribi tržnici, bodo vsa nova tržna poslopja že letos izročena svojemu namenu in z njim se bo začela nova življenjska doba našega zelenjadnega in živilskega trga. Estetično in praktično pomeni že odstranitev prejšnjih mesarskih barakov napredek. Nove tržnice pa so povzdignile močnost tržnega življenja na način, ki je edino primeren vsemu naglemu razmahu Ljubljane.

Medtem ko se urejujejo notranjost ribje tržnice, so se ta teden lotili tudi urejevanja prostora pred njo, na katerem so stale prej lesene mesarske stojnice. Že prej so uredili cesto, ki pelje tik ob novih mesarskih tržnicah ter prehod vzdolž vrste stojnic na nižje ležeči cesti. Prav to cesto med samim živilskim trgovom oziroma poslopji ter med vrsto stojnic sedaj urejujejo, da bo dokončno utrjena in bo dobila v celotni preureditvi svoj z okolico skladen izraz.

Takoj za tržnostvom v smeri Pogačarjevega trga urejujejo kockasti tlak, ki so ga morali v teku del pri tržnici razdreti. Tamkaj so kopali temelje za stebre in za kanalizacijske naprave. Tlačenja potrebna je je manjša površina in bodo dela končana že v nekaj dneh, nakar bo cesta v celoti služila svojemu namenu kot dovozna cesta za Pogačarjev trg obenem pa tudi kot dostop pod stebre tržnice za ribe.

Istočasno kakor pred ribjo tržnico so se lotili urejevanja in utrjevanja ceste tudi na drugem koncu novih tržnic, prav na kraju, kjer so stale prej zadnje mesarske stojnice pod kostonji. Površino ceste pod zeleno bežino so delavci najprej temeljito očistili in odstranili z nje vsa nesnaga in prah. Tako očisto ceste škropijo s katranom, nanj pa nasujejo plast drobnega peska. Parni vžar, ki ima s svojo težo zadnjo beselo, očisti spoji oboje in površina ceste bo očisto tudi za težji promet, kakor kaže podobna utrditve drugih mestnih ulic. Tudi ta dela naglo napredujejo in bodo že za teden končana, če ne bo nagajalo vreme.

Cenik za zelenjavo in sadje št. 20

veljaven od 26. avgusta 1942-XX

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino določa na podlagi svoje naredbi št. 17 z dne 9. maja 1941-XIX naslednje cene v prodaji pri proizvajalcu ter pri trgovcu na debelo in drobno. Cene, ki so maksimalne, določajo v kategorični obliki mejo za katero se morajo cene dejansko gibati pri kmetu oziroma pri trgovcih. Iz tega sledi, da je pač mogoče prodajati nižje, nikakor pa ne višje kakor po odrejeni ceni.

Prve številke pomenijo na debelo, druge pa na drobno prodajo:

Česen 7.05, 8.05; rdeča pesa 2.85, 3.45; rdeči korenček očiščen 3.50, 4.30; zelje (glave) 3.15, 3.75; kumare 2.45, 3.25; čebula 1.60, 2.—; fižol stročji 4.20, 5.—; solata glavna 3.30, 3.70; paprika zelena 4.10, 5.30; paradiznik 1.80, 2.30; špinata 3.30, 4.30; zelena 4.10, 5.10; bučke 2.85, 3.65; marelice 5.35, 6.15; pomaranče 7.50, 9.—; fige sveže 5.60, 6.60; limone Ia (5 cm obsega) 3.80, 4.85 (komad 0.50); jabolka Ia (zlati parmena) 5.40, 6.20; hruške Ia 4.85, 5.70; hruške IIa 4.—, 4.60; breskve Ia 5.40, 6.40; breskve IIa 5.—, 5.70; slive in češnje Ia 4.30, 5.—.

SPORT

Izvrstni rezultati na lahkoatletskem dvoboju Italija—Švica

V skoku s palico je Romeo izboljšal italijanski rekord na 4,17 m, v teku 400 m čez zapreke pa Christen Švicarskega na 53,9 sekund

Ljubljana, 25. avgusta. Pred 7000 gledalci, kar je za Švico rekord, je bil v nedeljo v Curihu meddržavni dvoboj lahkoatletskih predstavnikov Italije in Nemčije, o katerem smo že včeraj za beležili, da se je končal z zmago Italije s 77:67 točkami. Naj k temu dodamo, da so si Italijani pridelali 10, Švicarji pa 5 prvih mest.

Švicarski lahkoatletci so se pokazali na nedeljskem dvoboju v izvrstni formi. Zlasti so napredovali v lahkotnih hitrostnih tekih in v tekih čez zapreke. Napredek beležijo tudi v drugih disciplinah, vendar izbornim italijanskim lahkoatletom še niso dorasli. Očitno pa je, da se bo Švica, če se bo dvigala v lahki atletiki še v istem tempu naprej, v kratkem pridružila najmočnejšim zastopnikom evropske »kraljice športa«.

Med italijanskimi lahkoatletci je treba med prvimi imenovati Lanzija, ki je zmagal v teku na 400 in 800 m. Zopet se je izkazal Beviacqua v teku na 5000 m in čez prav brez doraslih mu nasprotnikov je dosegel čas evropske, da celo svetovne kakovosti. V skoku v daljino je bil izvrsten Pederzani. Zanimivo pa je, da je njegovo zmagovalno daljino preskočil tudi Švicar Studer, ki je potem zaradi poškodbe odstopil. Podvig zase je izvedel Romeo, ki je v skoku s palico postavil nov italijanski rekord s 4,17 m. To je obenem letošnji najboljši evropski rezultat. Odličen je tudi zmagovalni čas italijanske statete 4×100 m. Od Švicarjev si je izkazal zlasti Henni, ki je zmagal z izvrstnimi časi na 100 in 200 m. Nov švicarski rekord je postavil Christen v teku na 400 m čez zapreke. Rezultat je med najboljšimi letošnjimi v Evropi. Zmago za Švico je pridelal tudi Neumann v metu kopja.

Podrobni rezultati so naslednji: Tek na 100 m: 1. Henni (Š) 10,6, 2. Tito (I) 10,9, 3. Studer (Š) 10,9; tek na 200 m: 1. Henni (Š) 21,9, 2. Noverini (I) 22,1, 3. Daelli (I) 22,3; tek na 400 m: 1. Lanzija (I) 48,6, 2. Paterlini (I) 49,6, 3. Walser (Š) 49,7; tek na 800 m: 1. Lanzija (I) 1:52,3, 2. in 3. Merk in Volkmer (Š) 1:54,7; tek na 1500 m: 1. Bertocchi (I) 3:58,7, 2. Thommen (Š) 3:59,9, 3. Pederzoli (I) 4:00,3; tek na 5000 m: 1. Beviacqua (I) 14:57,5, 2. Vitale (I) 15:03,3, 3. Utiger (Š) 15:31,3; tek na 110 m čez zapreke: 1. Anet (Š) 15,0, 2. in 3. Eritali (I) in Kunz (Š) 15,3; tek na 400 m čez zapreke: 1. Christen (Š) 53,9 (nov švicarski rekord), 2. Buchler (Š) 54,2, 3. Filiput (I) 54,9; skok v daljino: 1. Pederzani (I) 7,32, 2. Studer (Š) 7,32, 3. Morgentaler (Š) 7,19; skok v višino: 1. Campagner (I) 1,90, 2. Wiss (I) 1,80, 3. Giuste (I) 1,80; skok s palico: 1. Romeo (I) 4,17 (nov italijanski rekord), 2. Conchi (I) 3,80, 3. Giessenger (Š) 3,60; met klavira: 1. Taddia (I) 50,97, 2. Hunenberger (Š) 46,35, 3. Steffen (Š) 44,17; met diska: 1. Consolini (I) 51,80, 2. Tosi (I) 49,81, 3. Hirsch (I) 42,50; met kopja: 1. Neumann (Š) 65,07, 2. Eberner (Š) 64,18, 3. Drei (I) 53,14; stajfeta 4×100 m: 1. Italija 41,6, 2. Švica 42,4.

Slovski in Rumuni v nogometu in lahkoatletiki

Pred 20.000 gledalci je bila v nedeljo v Bratislavi v mestnem stadionu meddržavna nogometna tekma med predstavništvoma

jubejo, da bo dokončno utrjena in bo dobila v celotni preureditvi svoj z okolico skladen izraz.

Takoj za tržnostvom v smeri Pogačarjevega trga urejujejo kockasti tlak, ki so ga morali v teku del pri tržnici razdreti. Tamkaj so kopali temelje za stebre in za kanalizacijske naprave. Tlačenja potrebna je je manjša površina in bodo dela končana že v nekaj dneh, nakar bo cesta v celoti služila svojemu namenu kot dovozna cesta za Pogačarjev trg obenem pa tudi kot dostop pod stebre tržnice za ribe.

Istočasno kakor pred ribjo tržnico so se lotili urejevanja in utrjevanja ceste tudi na drugem koncu novih tržnic, prav na kraju, kjer so stale prej zadnje mesarske stojnice pod kostonji. Površino ceste pod zeleno bežino so delavci najprej temeljito očistili in odstranili z nje vsa nesnaga in prah. Tako očisto ceste škropijo s katranom, nanj pa nasujejo plast drobnega peska. Parni vžar, ki ima s svojo težo zadnjo beselo, očisti spoji oboje in površina ceste bo očisto tudi za težji promet, kakor kaže podobna utrditve drugih mestnih ulic. Tudi ta dela naglo napredujejo in bodo že za teden končana, če ne bo nagajalo vreme.

OPOMBE:

1. Prva vrsta: zelenjava in sadje mora biti zdravo, sposobno za prevoz. Izločajo se pridelki, ki so izobčeni, poškodovani, nagniti ali nezadostno sočnati.

2. Pri označbi cen je pristaviti tudi vrsto blaga po kakovosti. Trgovci na debelo morajo izročiti kupcem račun z označbo blaga, vrste in enotne cene ter morajo tudi kupci na zahtevo izdati tak račun.

3. Ta cenik mora biti izvešen v prodajnih prostorih na dobro vidnem mestu in velja le za uvoženo blago. Razume se brez tare.

4. Za domačo zelenjavo in sadje v Ljubljani v trgovini na drobno pa veljajo najvišje cene tedenskega mestnega tržnega cenika.

5. Okrajna načelstva lahko določijo še nižje cene od zgoraj navedenih, vsako zvišanje pa mora biti predhodno odobreno od Visokega komisarijata.

6. Kršitelji tega cenika se kaznujejo po uredbi št. 8, Sl. 1. št. 8 od 28. januarja 1942-XX in ostalih zakonitih predpisih.

Ljubljana, dne 20. avgusta 1942-XX.

Visoki Komisar:

EMILIO GRAZIOLI

Slovenci in Rumunije, Zmagali so Slovaki 1:0.

Istočasno je bil lahkoatletski dvoboj med obema državama, Zmagali so Rumuni 96:68.

Še o novem Haeggovem svetovnem rekordu

Ze včeraj smo zabeležili, da je švedski tekač Gunder Haegg izboljšal svoj svetovni rekord v teku na 2000 m in dosegel čas 5:11,8. Haegg je nastopil po krajšem zdravstvenem odmoru in odpočitku. Sedanji rekord je boljši od prejšnjega kar za 5 sekund (prej 5:16,8). Navdušena množica mu je prirejala dolgotrajne ovacije. Bil je v sijajni formi. Svojega tekmeča Anderssona je pustil za seboj dobrih 100 m.

Tenis: Ženski dvoboj Italija—Madžarska 2:1

Prvi dan ženskega teniskega dvoboja Italija—Madžarska v Budimpešti se je končal 1:1. Florjanova je porazila San Douninovo 4:6, 8:6, 6:4. Bossijeva pa Pokovo 6:2, 6:0. Drugi dan je bila na sporedu igra dvojic. Madžarski par Florjanova-Jusita je bil favorit, prišlo je pa drugače. Italijanska dvojica San Dounino in Tonelli ga je porazila s tesnim rezultatom 0:6, 6:2, 7:5. Stanje je bilo tako 2:1 za Italijo.

Ta zmaga je bržkone odločila tudi končno zmago. Zadnji dan sta bila na sporedu vsaki singla, kjer je verjetno pripadla vsaki državi po ena točka. Če zmagajo, so Italijanke verjetno tudi zmagovalke v borbi za srednjeevropski pokal.

Priprave hrvatskih športnikov

Kakor izveemo iz Zagreba, se je Hašk, ki je šele nedavno gostoval v Bukarešti, podal na ponovno gostovanje po Rumuniji. V soboto in v nedeljo je nastopil v Bukarešti, in sicer prvi dan proti Venusu, drugi dan pa proti Unirea Tricolor. To je že tretje gostovanje Haške po Rumuniji, kjer so zagrebški akademiki vedno napravili zelo dober vtis. Hašk je odstopoval v Bukarešto v svoji najboljši postavi.

V soboto in nedeljo bo v Zagrebu veliko plavalno tekmovalje mednarodnega značaja. Kot gostje bodo prišli v Zagreb nemški plavalci in se pomerili s hrvatskimi. V nemški reprezentanci bodo nastopili tudi nekateri svetovno znani plavalci in je za to med Zagrebčani za prireditve splošno zanimanje.

Zaposlitev delavcev v juliju

Ljubljana, 25. avgusta. Povprečno število zavarovanih delavcev in nameščenecv je znašalo v mesecu juliju 1942 pri Zavodu za soc. zavarovanje Ljublj. pokrajine 21.105, pri Trgovskem bolnišnem in podpornem društvu 4.564, pri »Merkurju« 89, skupaj pri vseh treh zavodih 25.758. Razlika zavarovancev napram juniju 1942 znaša —2.295 oseb, ali —8,18%. Stalež delavcev in bolnikov je znašal v juliju pri vseh treh zavodih povprečno 803, to je 28 manj kakor v juniju. Odstotek bolnikov je pa radi padca članstva narastel za +0,16% to je na 3,12% v juliju. Iz tega sledi, da so se zdravstvene prilike zavarovancev nekoliko poslabšale. Povprečna dnevna zavarovana mezda, odgovarjajoča približno faktičnemu dnev-

nemu zaslužku povprečnega delavca, je znašala v juliju pri Zavodu za soc. zavarovanje Ljublj. pokrajine L 22,21, Trgovsk. boln. in podpornem društvu L 31,33, »Merkurju« L 38,73, skupaj pri vseh treh zavodih L 23,88. Povprečna zavarovana mezda je narasla napram juniju za +1 L 0,15, to je od L 23,73 na L 23,88. Povprečna zavarovana mezda je znašala v juliju pri moških L 29,32, pri ženskah pa L 16,55. Celokupna mesečna zavarovana mezda je radi zgoraj omenjenega padca zavarovancev nazadovala za — L 1,315.000.

Od vseh industrij so najbolj nazadovale gradnje železnice, cest in vod. zgradb in sicer za —505 zavarovancev. Sledi gozdno-žagarska industrija s padcem —368 delavcev, gradnje nad zemljo s padcem —312 delavcev, kovinska industrija s padcem —132 delavcev, predelovanje kože, predelovanje lesa in trgovina s padcem —116 zavarovancev itd.

Beleznica

KOLEDAR

Danes: Torek, 25. avgusta: Ludvik DANASNE PRIREDITVE

Kino Matica: Skušnjava

Kino Sloga: Fascino — Omama

Kino Union: Polet nad puščavo

Razstava akvarelov Ede Deržaja v Obersnelovi galeriji na Gosposvetki cesti, odprta od 9. do 12.30 in od 15 do 18.30

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Iz Hrvatske

— Visoko madžarsko odlikovanje Poglavnik. V četrtek je madžarski poslanik Frac vitez von Városy izročil Poglavniku dr. Pavliču najvišje madžarsko odlikovanje veliki križec madžarskega reda za zasluge s krono kralja Stefana, s katerim ga je odlikoval regent Horthy. Izročitev odlikovanja je bila združena s svečanostjo, kateri so prisostvovali zastopniki madžarske in hrvatske vlade.

— Prihranki hrvatskih delavcev v Nemčiji. V prvem polletju tekočega leta so poslali v Nemčijo zaposleni hrvatski delavci domov 65 milijonov kun.

— Bolgarsko pevsko društvo v Zagrebu. Bolgarsko akademsko društvo »Knez Simeon Trnovski« je ustanovil v Zagrebu vseučiliško pevsko društvo, ki ga vodi akademik Peter Lazarov. Bolgarsko pevsko društvo je že večkrat z uspehom nastopilo pred javnostjo.

— Gotovčev »Ero z onega sveta« na nemških, bolgarskih in slovaških gledaliških odrih. Malokatera opera je dosegla tako velik uspeh kakor Gotovčev »Ero z onega sveta«. V letošnji gledališki sezoni bo vprizorjena ta opera v Münchenu, Magdeburgu, Mannheimu, Osnabrücku, Liegnitzu in na Dunaju. Gledališča drugih večjih nemških mest so jo pa vprizorila že prej. Gotovčeva opera bo vprizorjena tudi v Bratislavi in Sofiji. V Berlinu bo letos že č

Da bo jugovzhodna Evropa preskrbljena

Splošen pregled najvažnejših odredb glede razpolaganja z novo letino v posameznih državah — Z njimi hočejo zagotoviti prehrano prebivalstva do nove letine in doseči prebitok za izvoz

V vseh državah jugovzhodne Evrope so bili v zadnjem času odredeni važni ukrepi, da se s pridelitimi letinskega pridelka prehrana vsega prebivalstva do nove letine 1943. Taki ukrepi so bili nujni kljub temu, da je večina teh držav agrarna in da izkazuje vedno precejšen presežek žitnih in drugih poljskih pridelkov.

V Bolgariji so v oktobru 1941 uvedene količine, ki pripadajo vsakemu državljanu, še po dveh mesecih znatno omejili. V Rumuniji je bilo uvedeno racioniranje kruha 19. januarja 1942. Z mnogimi prejšnjimi so v vseh jugovzhodnih evropskih državah izdali predpise, ki se nanašajo na mešanje moke pri peki kruha, kakor tudi pri mletju žita, s čimer so hoteli doseči čim večje zaloge krušnega žita. Uspeh pa ni odvisen od pričakovanj. Morali so se končno odločiti za sistem racioniranja, kar je v teh žitnih deželah posebno občutljivo in boleč ukrep. V Rumuniji razen tega dva dni v tednu, v Bolgariji en dan, ne pečejo nobenega kruha. Celo v Turčiji, ki po izvedbi Atatürkovega gospodarskega načrta že prideluje znatno količino žita za izvoz, se je pred nekaj tedni pokazala potreba, da se omeji doseg v mestih veljavna količina kruha.

Na Slovaškem sistem centralnega gospodarstva

V zvezi z novo žetvijo in s potrebo, da se dokončno zagotovi celoletna prehrana prebivalstva, upoštevajoč pomanjkljivosti, ki so se izkazale lani, so vse te države podvezle letos nove ukrepe, ki ostreje posegajo v delovno območje kmetov, obenem pa upoštevajo v večini primerov njihove zahteve po zvišanju cen. Tako je bilo na Slovaškem postavljeno gospodarjenje z novo letino na popolnoma nove osnove, in sicer tako, da žito odzamejo že pri mlajci. Zato so tudi odredili, da smejo kmetje žito omlatiti le z mlatilnimi stroji. Nadzorstvo pri mlatilnih strojih so poverili posebnim zapriženim osebam. Takoj po mlajci se ugotovi potreba pridelovalca, pri čemer je krog oseb, ki se pri tem upoštevajo, znatno ožji kakor prej. Ugotovljeni presežek odkupi nato v 15 dneh žitna družba. To pomeni v končni posledici, da so na Slovaškem prešli k sistemu centralnega gospodarjenja, ki predvidoma zagotavlja najsigurnejšo izrabo letošnje letine.

Na Madžarskem je v veljavi žitni monopol

Tudi na Madžarskem se so letos odločili za nove metode pri ravnanju z letino. Nadzorstvo pri mlajci, ki je bilo uvedeno že lani, se je letos poostrižilo, in sicer tako, da je bil postavljen k vsaki mlatilnici po en nadzornik. Odkup žita je tudi letos poverjen »hombaryu«, to se pravi v veljavi je sistem žitnega monopola. V nasprotju z lanskim letom je letos določena različna oddajna dolžnost za krušno in krmlino žito. Kmetje morajo po upoštevanju njihovih domačih potreb oddati vse krušno žito. Od krmlinskega žita pa morajo oddati ne glede na domače potrebe le določene odstotke, tako n. pr. 30% ovsja in 22% ječmena. Ostanek lahko pridelovalec pokupi po svoji uvidenosti ali pa proda po uradni tržni ceni. Če je pripravil zrediti za potrebe javne potrošnje določeno množino pitanih prašičev, tedaj se omenjene kvote spremenijo v njegovo korist. Razen tega bo lahko zahteval zase tudi od bližnjega koruznega pridelka po 3,5 stota za vsakega oddanega spitanega prašiča. Za to uredbi tiči očitno želja uradnih krogov, da čim bolj pospešijo živinorejo in kmetu, ki mu glede cen niso hoteli ustreči, vendarle na nek način pomagajo.

V Bolgariji revizija cen in žitno nadzorstvo

Podoben je bil položaj tudi v Bolgariji. Tudi tam so nastale črne borce, na katerih se je prekupčevalo z žitom, ki je bilo prav za prav namenjeno za državno monopolno organizacijo »Žitno ravnanstvo«. Vzrok temu so bile predvse razlike v cenah raznih agrarnih proizvodov. Med tem ko tvorjenje cen za krmlino niso nadzorovali, so veljale za mlečne proizvode in meso fiksne cene. Te težave so vzpodbudile sofijsko vlado, da je sklenila podvzeti revizijo svoje dosedanje gospodarske politike. S tem v zvezi je bilo sklenjeno, da se cene različnih pridelkov na novo stabilizirajo, pri čemer bo odločilna osnovna smernica, naj ostanejo cene predmetov najnižje potrošnje množice po možnosti nespremenjene. Tako so cene za pšenico, koruzo, sojo in oves ostale iste. Dvignila se

je pa cena za rž in ogrščico. Cena za krompir se je celo znižala od 6 do 4 levice pri kg. Tudi za krmlino so bile odredene nižje cene. Za zagotovitev oskrbe z žitom pa je seveda tudi v Bolgariji najvažnejši ukrep pravkar uvedena žitna kontrola. Pri tem so upoštevali želje kmetkega prebivalstva v toliko, da se ne vršijo mlajče skupno, temveč na posameznih kmetijskih dvorcih.

V Rumuniji so žitne cene prilagodile splošnem nivoju cen

V Rumuniji so pozvali že konec lanske zime zaradi slabše lanske letine vse kmete, da prijavijo presežke. Obenem je bil podaljšan oddajni rok ob veljavi oddajne premije. Trgovci z žitom so razen tega dobili nalog, da iz svojih sredstev nakupijo in stavijo na razpolago vsak po najmanj 20 vagonov žita. Zato so se približno pred enim mesecem v Bukaresti odločili, da prilagodijo žitne cene sploš-

nemu nivoju cen. Ta prilagoditev naj bi delovala izpodbujevalno na proizvajalce.

Na Hrvaškem se ti ukrepi skladajo s splošno linijo vedno bolj uveljavljajoče se politike absolutnega načrtnega gospodarstva v Srbiji pa so v zvezi s posebnimi razmerami, ki vladajo v tej državi, iz tega izvira tudi dejstvo, da so kmetom po določenem načrtu predpisali velikost površin, ki jih morajo posejati z ovesom, ječmenom, fižolom in krompirjem. Določena je bila tudi oddajna dolžnost in sicer na ta način, da morajo kmetje petino pridelka oddati državi po fiksnih cenah, medtem ko lahko s preostankom razpolago po svoji uvidenosti.

Kolikor je mogoče pregledati položaj, smemo letos računati z znatno boljše žitno letino, kakor so jo prvotno pričakovali. S striktnim izvajanjem žetvene kontrole bo tako jugovzhodni Evropi omogočeno oddati presežke svojih živil ostalim evropskim državam.

Moderno japonsko časnikarstvo

Japonska ima zdaj nad 1100 dnevnikov, med njimi samo okrog 50 strankarsko politično vezanih

Japonski tisk je rasel in se razvijal vzporedno z japonsko državo. In čim večji so zdaj uspehi japonskega orožja, tem večji postaja tudi pomen tiska. Mlado lepo napredujoče japonsko časopisje z veliko vneto in uspehom sodeluje v borbi japonskega naroda, ki si hoče priboriti vodilno mesto v vzhodno-azijskem prostoru. Japonsko časopisje je razmeroma še mlado. Pred letom 1868 Japonci niso poznali nobenega lista v našem smislu. Približno ob koncu 17. stoletja so se pojavili na Japonskem prvi letaki. Nekaj let pozneje so začeli izhajati ob izrednih prilikah, ko se je pripetilo kaj zelo važnega, posebni listi, tako zvali »Yomiuri Kavaraban«, ki pa niso šli med ljudi. Kdor je hotel zvedeti za njihovo vsebino, je moral plačati določeni prispevek, potem so mu pa prečitali posebno izdajo kar na ulici.

»Gosata Gaki« je bil prvi dnevno izhajajoči poročevalec, v katerem so se objavljale sproti vse uradne vesti. V letu restavracije leta 1868 je bil ustanovljen list »Hugaj Šimbun«. Tiskali so ga na premične črke iz lesa. Naklada je znašala 1500 izvodov. Na lašč za nasprotnike restavracijskega pokreta je bil ustanovljen borbeni list »Kokoshimbun«. Ta list je bil pa zaradi svoje reakcionarnosti prepovedan in izdajatelj kaznovan. To je bil prvi japonski primer pravnega spora med tiskom in vlado. Kakšno temeljito je bila Meijeva restavracija, spoznamo tudi po tem, da je že leta 1868 izšel zakon, po katerem je bilo najstrožje prepovedano izdaja novih listov brez dovoljenja oblasti.

Z dovoljenjem vlade je začelo v sedemdesetih letih preteklega stoletja izhajati več novih japonskih listov. Naj omenimo samo leta 1870 ustanovljeni dnevnik »Tokio Mainichi Šimbun«, ki je zdaj po vsem svetu znan. S tem dnevnikom je bil položen temelj čisto japonskega dnevnega tiska. Leta 1875 je dobila Japonska prvi ilustrirani list »Tokio Giji Šimbun«. Vsi ti listi izhajajo v japonski pisavi in jeziku. Kar so pa Angličani in drugi inozemci težko razumljivi, je začel v začetku devetdesetih let preteklega stoletja izhajati prvi japonski list v angleščini »The Japan Advertiser«. Do začetka sedanjih vojn, torej do decembra lanskega leta, je bil ta list pod ameriškim uredništvom. Leta 1897 je začel izhajati nov list v angleščini in sicer »The Japan Times«. Oba lista izhajata v Tokiju, a drugi je že od začetka pod čisto japonskim uredništvom. Zanimivo je tudi, da ima cela vrsta japonskih listov izdaje v japonskem in angleškem jeziku. Med njimi je najpomembnejši »The Osaka Mainichi«.

Osaka je postala sčasoma sploh eno najvažnejših središč japonskega dnevnega tiska. Seveda je Japonska poskrbela, da so dobile tudi med tem priključene nove pokrajine primerno število dnevnikov in drugih periodičnih publikacij. Tudi v pokrajinih, ki niso pod neposrednim japonskim vplivom, ima Japonska precej velik vpliv na dnevni tisk. V nekaterih mestih na zapadni severni obali Južne Amerike je izhajalo do začetka sedanjih vojn več japonskih listov, ki so vzdrževali zvezo med domovino in japonskimi izseljenci.

Japonski dnevni tisk igra važno vlogo že na gospodarskem, še bolj pa na političnem polju. Kar se tiče politične strani japonskih listov, je treba omeniti, da odklanjajo veliki listi vsako naslonitev na katero koli stranko, bodisi v ideološkem ali finančnem pogledu. V notranji politiki se s stališča poudarjajo pogosto močno razlikujejo. V zunanji politični zadevah so pa večinoma vsi vplivni japonski listi slozili, kar pravi, da so pisani in urejani vsi v nacionalnem duhu. Japonska ima zdaj nad 1100 dnevnikov, izmed katerih je samo okrog 50 strankarsko politično vezanih, drugi so pa neodvisni. Moderni japonski list se le malo razlikuje od japonskega. Izredno obsežen je v japonskih listih oglašni del. Zelo priljubljena je v japonskem dnevnem tisku »črna kronika«, ki obravnava razne skandale ter neusmiljeno posega v življenje posameznikov, kakor tudi celih družin. Japonski dnevni tisk brezobzirno žigosa vse, kar je v javnem ali zasebnem življenju gnusnega.

Zelo dobro je organizirana poročevalska služba japonskega dnevnega tiska. Poročevalske agencije imajo Japonci že več sto let. Zelo obzirno delujejo te agencije zlasti v inozemstvu z združitvijo dveh najpomembnejših poročevalskih agencij, namreč s Rengo in Tempo je bila 1. januarja 1936 ustanovljena sloveča agencija Domei Chušin Ha. V mednarodnem poročevalstvu je znana ta agencija pod imenom Domei in zadnja leta je sklenila posebne pogodbe z japonskim radijem. Seveda ima japonski dnevni tisk tudi svoje poklicne in stanovske organizacije. Na cesarski univerzi v Tokiju je tudi institut za časnikarstvo.

Nemško gledališče v tretjem letu vojne

Nemški državni statistični urad je objavil poročilo, iz katerega je razvidno, da je imela Nemčija v sezoni 1941-42 268 državnih in deželnih ter 43 zasebnih gledališč. 204 nemške občine imajo stalne gledališke odre. Med temi je približno ena tretjina mest z 20.000 do 50.000 prebivalcev, ena četrtnina mest s 50.000 do 100.000 prebivalcev, druga so pa manjša mesta. Da bi imeli tudi prebivalci manjših občin, kjer ni gledališč, možnost zabijati v gledališča, prirejajo stalna gledališča v njih gostovanju. Navzlic raznim omejitvam vojne časa nastopa v Nemčiji poleg nekaterih zasebnih gledališč 129 javnih z lastnimi ensambli izven svojih stalnih bivališč. Gostovanje po mestih, kjer ni stalnega gledališča, prireja 184 gledaliških odrov. Poleg tega ima pa Nemčija zdaj še mnogo gledališč, ki nastopajo samo za bojišče in v zasledenih ozemljih. Končno ima še stalna gledališča v Alžirski, Lotarinski, bivši Poljski, Protektoratu ter Lillu in Oslu.

NERODNA ZADEVA

— To je presneto nerodna zadeva. Moja žena zna izvrstno kuhati, pa ne kuha.
— To še nič ni. Moja pa nima pojma o kuhi in vendar kuha.

Izmenjava blaga med Nemčijo in Finsko

Od 12. do 23. avgusta so se vršila v Helsinkih pogajanja med nemškimi in finskimi vladnim odborom, ki sta obravnavala razna gospodarska vprašanja. V vseh vprašanjih je bil dosežen popoln sporazum, tako, da se lahko računa z nadaljnjim ugodnim razvojem izmenjave blaga med obema državama. Pogajanja so pokazala, da so se izpolnila v polni meri na obeh straneh pričakovanja v zvezi s temeljnima

gospodarskima pogodbama, sklenjenima 13. februarja in 9. junija 1942. To velja tako za preskrbo finske industrije z vsem potrebnim ter prehrano finskega prebivalstva, kakor tudi za razvoj finskega izvoza v Nemčijo.

Pogajanja so bila povsem v skladu s prijateljskimi stiki med obema državama. Tudi tu se je pokazalo popolno soglasje glede skupne borbe proti boljševizmu in iz nje izvirajočih gospodarskih potreb. Z nemške strani je vodil pogajanja poslanik v zunanjem ministrstvu dr. Schnurre, s finske pa minister Fiandt.

Ali vpliva vojna na vreme?

Vremeno- in zvezdoslovci si glede tega še niso na jasnem

Ali vpliva vojna na vreme? To vprašanje si je zastavil že marsikdo in s tem problemom se mnogo bavijo vremeno- in zvezdoslovci. Vremenske prilike se zde v zadnjem času marsikomu nenavadne. Ali nima to morda zveze, posredne ali neposredne z vojno? Nešteta letala režejo, dan za dnem, noč za nočjo ozračje, ga okužujejo s plini, nešteti topovi bruhanje po zraku granate, eksplozije in ogromni požari razgrinjajo zrak in ga nasičujejo z ogromnimi množinami prahu, saj in dima. Ali ne vpliva vse to na vreme? Če v starih časih so streljali »proti točci«, v novjšem pa so v raznih državah delali poskuse z letali, ki so iz velikih višin trosila pesek ali izpuščala ogljikov kisik, da bi tako vplivali na vreme. Mnogi strokovnjaki so tudi že opozarjali na to, da najrazličnejši vplivi vojne vihrav povzročajo prav za prav celo revolucijo v atmosferi.

Tudi strokovnjaki ni lahko, dati na vsa ta vprašanja, domneve in ugibanja točen in pravičen odgovor. Mnenja strokovnjakov se v različnih točkah križajo in si nasprotujejo. Med prvo svetovno vojno na ozemlju zapadne fronte nikoli ni bilo toče. Domnevajo, da je to posledica pretresa zračnih plasti po silovitih topniških bojih. Tudi so opazovali, da se je poprej docela jasno nebo po večdnemvneto tako zvanem bobnem ognju pooblačilo in da je začelo deževati. Prav tako pa na drugi strani statistično gradivo vremenskih postaj dokazuje, da je ostalo nebo med najhujšimi bitkami prve svetovne vojne jasno in da je nastala po cele mesece trajajoča suša.

Docela jasni torej vplivi dolgotrajnejšega topovskega streljanja na vreme niso in nedvomno je, da morejo nastati vremenske spremembe samo v neposrednem okolilu dotičnega bojišča, dočim nima vojna vira nobenega vpliva na splošni vremenski položaj ne v časovnem ne v prostornem smislu. Res je, da so z raketami proti toči dosegli ponekod uspehe in da so tu in tam s pomočjo letal izzvali dež. To se je posre-

čilo na primer v Nizozemski Vzhodni Indiji. Tudi v Nemčiji so delali take poskuse, toda z manjšim uspehom. V to svrhu so uporabljali tudi led, skušali vplivati na elektriko v atmosferi in podobno. Toda »vreme po naročilu« je še vedno utopija. Eden najuglednejših meteorologov, univ. prof. Süring je izjavil, da so strokovnjaki glede takih poskusov zelo skeptični. Nekateri strokovnjaki so pa drugačnega mnenja.

So pa tudi ljudje, ki pravijo, da je sedanje nenavadno vreme v zvezi z ozvezdjem in s spremembami na soncu, ki se ponavljajo v zelo velikem časovnem razdobju in ki s svoje strani zopet vplivajo na stanje planetov. Ne da se tajiti, da je dogajanje na zemlji v gotovi meri odvisno od solnčnega izžarevanja, in da tudi doba sončnih peg ni brez vpliva na vreme in na žetev. Toda vsako dokazovanje je samo poskus, prevalliti to, kar človeškemu razumu še ni jasno, na nadnaravne sile.

Če že vojna ne vpliva na vreme, je pa gotovo, da ima vreme dokajšen vpliv na vojno. V sedanjih vojni se je že mnogo govorilo o »generalu Zimci«. Ta »general« je res da pokončil Napoleonovo vojsko leta 1812. Lanska zima je bila še hujša. Toda vojaki na fronti so vzdržali. Napoleon je imel z vremenom sploh smolo. Tako trdijo zgodovinarji, da je tudi poraz pri Leipzigu zakrivilo vreme. Deževje je spremenilo ceste v pravcata močvirja in tako niso mogli spraviti na bojišče topov. Vreme je zakrivilo tudi neverjetno stvar, da je konjenica premagala mornarico. Nizozemska mornarica je namreč leta 1795 pri Ekselu zamrznila in se ni mogla ganiti. Led je bil tako debel, da je mogla konjenica napasti zamrznjene ladje in jih je tudi zavzela. Znano je, da megle onemogočajo letalske akcije in ovirajo boje na morju, kjer so viharji brodovju lahko celo zelo nevarni. Kako strašna muka je za vojaške vročine! In tako bi se lahko naštevale še primeri za primerom, kako vreme vpliva na vojno, dočim za vpliv vojne na vreme ni jasnega dokaza.

Vsa zemlja mora biti obdelana

V Grčiji je bilo s posebnim zakonom odredeno, da mora biti obdelan vsak kosček zemlje, pa naj gre za zasebno ali državno zemljiško posest. Kmetovalci in sploh vsi lastniki zemljišč so morali najpozneje do 10. avgusta javiti županstvu, koliko zemlje so obdelali. Kdor tega ni storil, mu je bila zemlja začasno odvzeta in izročena v obdelavo drugim. Zaenkrat ostane taka zemlja v posesti drugih leto dni.

Zelo trpežno steklo

Človeštvo pozna steklo že 6000 let. Toda šele v zadnjih desetletjih se je posrečilo doseči napredek v proizvodnji stekla. V modernih steklarnah izdelujejo zdaj tako trpežno steklo, da se iz njega zgrajene stene trpežneje od onih iz opeke ali betona. Seveda je pa precejšnja razlika v ceni, in to je edini vzrok, da je steklenih hiš ali palač na svetu za sedaj še zelo malo.

Radio Ljubljana

SREDA, 26. AVGUSTA 1942-XX.

7.30: Slovenska glasba. 8.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 12.20: Plošče. 12.30: Poročila v slovenski. 12.45: Koncert Kmetkega tria. 13.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 13.15: Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih sil v slovenski. 13.20: Orkester, vodil dirigent Segurini. 14: Poročila v italijanski. 14.15: Koncert Adamičevega orkestra. 14.45: Poročila v slovenski. 17.15: Komorna glasba. 19.30: Poročila v slovenski. 19.45: Pisana glasba. 20: Napoved časa; poročila v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenski. 20.30: Vojaške pesmi. 20.45: Orkester, vodil dirigent Barzizza. 21.25: Predavanje v slovenski. 21.35: Simfonični koncert, vodil dirigent Branko do Fraytas. V odmoru: Predavanje v slovenski. 22.45: Poročila v italijanski.

SIJAJNO SREDSTVO

— Ali je to sredstvo res dobro za rast las?
— Sijajno, vam pravim. V emi steklenici se je zamašilo močno držal. Stranka ga je izvelika z zobmi in drugo jutro je že imela pod nosom krasne brke.

NAJBOLJŠI ŽENSKI POKRET.

Angleške sufražetke so vprašale nekoč Bernarda Shawa, kateri ženski pokret je po njegovem mnenju najboljši?
— Ples — je odgovoril Shaw.

V SOLI

Učitelj: — Samo istovrstni predmeti se lahko odstevajo. Treh jabolk ne moremo oddati od ene hruške, kakor tudi ne treh konj od štirih psov.
Jurček: — Tri litre mleka pa lahko od štirih krav kajne, gospod učitelj?

OPREZEN GROF

Ludvik XIV. je sedel nekoč za mizo s svojimi dvorjani.

— Po božji milosti smo postali kralji, — je dejal — in če bi ukazal nekemu izmed vas skočiti v vodo, bi moral to storiti. V družbi je bil tudi grof de Guise. Tako je pustil jed in odšel iz dvorane.

— Kam pa, gospod grof? — je zaklical kralj za njim.

— Grem da se naučim plavati.

ROGOVI

On: — Tu čitam, da je živel v 18. stoletju na svetu rogata žena.
Ona: — Zato je bilo pa na svetu nebroj rogatih mož — v vseh stoletjih.

IZGOTOV.

— Čujte, to je ta teden že četrtič, da pridete prepozno v službo, — pravi koč uradnik. — Kaj nimate budilke ali je pa ne slišite, ko vam zjutraj zazvonijo?
— Gospod šef, danes res ni moja krivda. Proti jutru so me mučile strašne sanje. Sanjalo se mi je, da sem ogluhl in tako me budilka seveda ni mogla zbuditi.

D. Du Maurier:

Prva žena

Roman

»Plesov kolikor hočete,« sem dejala. »Z nikomer drugim ne bom plesala kakor z vami in Maksimom.«
»Oh ne, to spet ne bi bilo dobro,« je Frank resno odvrnil. »Ljudje bi bili užaljeni. Morali bi plesati z vsemi, ki bi vas povabili.«
Okrnila sem se, da bi skrla nasme. Kar zabava je bilo videti, kako ni nikoli opazil, če si ga imel za norca.
»Ali se vam zdi nasvet lady Crowanove, naj se oblečem za pastirico, pameten?« sem poredno vprašala.
Pogledal me je resnobno, brez senčice nasmeška. »Zakaj pa ne? Prepričan sem, da bi se vam izvrstno podajalo.«
Buhnila sem v smeh. »Oh, Frank, kako ste prisrčni!« Zardel je, očitno zavzet nad mojimi naglimi besedami, in morda tudi užaljen, ker sem se mu smejala.
»Ne vem, da bi bil rekel kaj smešnega,« je udržano dejal.
Tedaj je vstopil Maksim z Jasperjem, ki mu je rajal za petami. »Kaj pomeni ta veselost?« je vprašal.

75

»Frank postaja galanten,« sem rekla. »Pravi, da misel lady Crowanove, naj se oblečem za pastirico, nikakor ni smešna.«

»Lady Crowan je strašno nadležna,« je rekel Maksim. »Ko bi morala ona pisati vabila in pripraviti vso reč, bi jo navdušenje hitro minilo. A saj je bilo zmerom tako. Ljudje tod okrog imajo Manderley za nekakšen plesni paviljon na plaži in terajo, naj se mi ugodbimo, da se bodo oni zabavali. Vso grofijo bo treba povabiti.«

»Jaz imam spiske v pisarni,« je dejal Frank. »V resnici ne bo kdo ve koliko truda. Najdaljše delo, ki nas čaka, bo lepljenje pisemskih znamk.«

»Zaupali ga bomo tebi,« je rekel Maksim in se mi nasmešnil.

»Oh, to opravimo v pisarni,« je menil Frank. »Gospa ne bo treba za nič skrbeti.«

Le kaj bi mi bila rekla, ko bi jima bila mahoma razodela namen, da vzemem vso pobudo v svoje roke? Mislim, da bi bila buhnila v smeh, nato pa jela govoriti o čem drugem. V resnici sem bila presrečna, da mi ne bo treba nositi odgovornosti; a zavest, da nisem porabna niti za lepljenje pisemskih znamk, je vendarle mučno povečevala moj manjvrednostni kompleks. Spomnila sem se pisalne mize v jutrnji sobi in njenih predalov, na katerih so bili nalepljeni listki s tisto poželno, ostro pisavo.

»Kaj pa ti,« sem vprašala Maksima, »kako se mi sliši obleči?«

»Jaz se nikoli ne našemim. To je edina ugodnost, ki jo ima domačin, kaj ne, Frank?«

»O tem, da bi se oblekla za porcelanasto pastirico, ne more biti govora,« sem dejala. »A kaj naj storim? Kaj? Nimam posebnega daru za maskiranje.«
»Priveži si petljo v lase, pa boš Alisa v deželi čudežev,« se je pošalil Maksim. »Prav zdajle si ji že tako podobna, ko držiš prst v ustih.«

»Nikar ne bodi tako poreden,« sem rekla. »Vem, da so moji lasje gladki, a tako hudo spet ni! Ze zdaj vama povem, da... Ti pa Frank bosta presenečena, da zlepa nista bila tako: ne bosta me spoznala.«

»Samo da si ne počrniš obraza, češ da si opica, pa je vse dobro,« je Maksim odvrnil.
»Velja, velja, stvar je v redu. Moj kostum bo prav do zadnjega skrivnost; nihče ne bo nič zvedel o njem. Pojdiva, Jasper; jeli, prav nič nama ni mar, kaj govorita ta gospoda.«

Ko sem odhajala na vrt, sem slišala Maksima, kako je Franku smehoma nekaj rekel, česar nisem razumela. Ljubše ti mi bilo, da ne bi bil zmerom ravnal s menoj takisto kakor z otrokom: z malce razvajenim, za svoja dejanja ne povsem odgovornim dekletcem, ki ga miluješ, kadar te je volja, najčešče pa ga pozabiš, potem ko si ga trepnil po ramenu in mu velel, naj se gre igrat na vrt. Vroč sem si želela dogodka, ki bi me storil vsaj na videz modrejše in zrelejše. Ali bo mar zmerom tako? Bo

Maksim zmerom daleč od mene, zatopljen v svoja duhovna stanja, ki jih z njim ne morem deliti, in v svoje muke, ki jih ne poznam? Ali res ne bova nikoli združena, on kot mož in jaz kot žena, z bokom ob boku in z roko v roki, tako da ne bi bilo prepada med nama? Nič vem nisem hotela biti dekletce. Hotela sem biti Maksimu žena, mati, vse.

Stala sem na terasi, si grizla nohte, gledala proti morju in se še dvajseti tisti dan vpraševala, ali je to, da se drže sobe v zahodnem krilu zmerom v redu in se jih nikoli nihče ne dotakne, Maksimova volja. Kaj, če tudi on prihaja vanje, takisto kakor gospa Danversova, ter se dotika ščetk na toaletni mizi, odpira omare in grabi z rokami po oblekah?
»Hajd, Jasper, teči, teči z menoj!« sem zaklicala.
»Hajd, pogum!« Zdirjala sem po travi, prevzeta od divje jeze, z očmi nabrekli od grenkih solz, Jasper pa je zalajal kakor nor in planil za menoj.

Novica o plesu v maskah se je hitro raznesla. Klarisa, moja mala spletnica, ni govorila o ničemer drugem. Od nje sem zvedela, da je vsa služinčad v devetih nebesih. »Gospod Frith pravi, da bo spet tako kakor nekdanj,« mi je rekla Klarisa. »Slišala sem ga, ko je davi na hodniku govoril z Aliso. Ali se vi ne boste maskirali, gospa?«

»Ne vem, Klarisa, nič mi ne pride na misel.«
»Mama bi rada vedela. Spominja se zadnjega plesa, ki je bil v Manderleyu, nikoli ga ni pozabila. Morda si naročite kostum iz Londona?«